

Dag Norling

John Collets Allé 46
0852 Oslo

B-post

«Hamro Patrika»

Norge-Nepal foreningen
c/o Gry O. Lama
Sørhalla 1
1344 Haslum

MEDLEMSKONTINGENT:

Enkeltmedlem kr 125,-
Familie kr 175,-
Organisasjon kr 300,-

Postgirokonto: 0530 32 17098

Program for møtet tirsdag 13. februar 2001

- **Arsmøte:** Valg, godkjenning av årsberetning og regnskap.
- **Lysbildeforedrag ved Ivar T. Jørgensen.** Om naturressursforvaltning i Nepals åser og lavland, med fokus på metoder i forvaltningen. Jørgensen er Director of Programmes and Operations ved Noragric (Centre for International environment and Development Studies) på Norges Landbrukshøgskole i Ås. Siden 1986 har han i flere perioder arbeidet for FAO, Verdensbanken, UNDP og NORAD i Nepal.
- **Serving av daal bhaat** (kr. 50,-)
- Kaffe/te og utlodning.

Norge - Nepal foreningen

Nr. 1, januar 2001

**Velkommen til kombinert
årsmøte og festmøte
med daal-bhaat
i Norge-Nepal foreningen
tirsdag 13. februar 2001 kl. 19³⁰
i Bygdelagssamskipnadens hus
Nordahl Bruns gate 22, Oslo**

**Lysbildeforedrag v/ Ivar T. Jørgensen
"Naturressursforvaltning i Nepal"**

Neste medlemsmøte blir 3. april 2001

NORGE-NEPAL FORENINGENS STYRE

Navn	Adresse	Tlf. privat:
Kirsten I. Greiner (leder)	Landingsvn. 102, 0767 Oslo	22 14 00 01
Christine Engen (nestleder)	Haxthausensgt. 1, 0263 Oslo	22 44 42 04
Cathrine Reid (sekretær)	Røa terrasse 6, 0755 Oslo	22 50 09 95
Gry Ottersen Lama (kasserer)	Sørhalla 1, 1344 Haslum	67 59 03 66
Anuradha Gurung (redaktør)	Hovseterveien 98, 0768 Oslo	911 49 347
Berit Knudsen	Fagerheimsgt. 9A, 0567 Oslo	22 71 89 39
Arnstein Thaula	Elgtråkket 136, 1270 Oslo	958 65 968
Kristine Alsvik	403 Sogn Studentby, 0858 Oslo	22 95 19 61

PERSONER MED VERV UTENFOR STYRET

Roy Friis (revisor)	Peiskrokveien. 8, 1482 Nittedal	67 07 69 08
Thronde Berge Larsen (valgkomite)	Dannevigsveien 12, 0463 Oslo	22 71 98 73
Marit Kleppa (valgkomite)	Skøyenveien 97, 0375 Oslo	22 52 10 31

Hamro Patrika er Norge-Nepal foreningens medlemsavis som utkommer fire-fem ganger i året. Forespørsler angående avisen og foreningen kan rettes til styremedlemmene.

E-post adressen til Norge-Nepal foreningen
Foreningen har opprettet en e-post adresse: norge_nepal@hotmail.com
Foreningens styre har adgang til kontoen og den vil bli besvart med jevne mellomrom. Vi skal gjøre så godt vi kan med å besvare henvendelser.

Redaksjonskomité for dette nummeret av Hamro Patrika:
Kristine Alsvik, Kirsten I. Greiner, Anuradha Gurung og Synnøve Nes.

Neste medlemsmøte er årsmøte hvor det blir valg av det nye styret og valgkomite. Vennligst ta kontakt med leder, Kirsten I. Greiner hvis du ønsker å ta opp emner på årsmøtet.

Husk å betale medlemskontingenten for 2001 på vedlagte giro!

Årsmøtet 13. februar

Hvis du har forslag til vedtektsendringer eller andre saker vi bør ta opp på årsmøtet; kontakt Kirsten I. Greiner (tlf. privat: 22 14 00 01 eller mobil 413 18 147). Flere nye personer skal velges inn i styret. Har du forslag til kandidater, kan du kontakte valgkomiteen: Thronde Berge Larsen tlf. 22 71 98 73 (p) eller Marit Kleppa tlf. 22 52 10 31 (p).
Kirsten I. Greiner

Forslag til vedtektsendring; paragraf 3: MEDLEMSKAP

Styret foreslår å endre siste del av paragraf 3 som i dag lyder:

.....Dersom en person melder seg inn i foreningen på eller etter årsmøtet, kreves ikke kontingent for innværende år. Hvis dette nye medlemmet betaler kontingenten ved innmeldelsen eller før årets utløp, skal kontingenten gjelde for det følgende året.

Bakgrunnen for forslaget er at årsmøtet er flyttet fra høsten til vinteren. Uten å endre siste del av paragraf 3, vil de som melder seg inn i foreningen få gratis medlemskap innværende år. Forslag til ny tekst:

.....Dersom en person melder seg inn i foreningen etter det første møtet i høstsesongen, kreves ikke kontingent for innværende år. Hvis dette nye medlemmet betaler kontingenten før årets utløp, skal kontingenten gjelde for det følgende året.

Forslaget voteres over på årsmøtet.

Kirsten I. Greiner

Reiselivsmessen 2001

Årets reiselivsmesse 2001 gikk av stabelen på Sjølyst 11.-14. januar. Lørdagen og søndagen (13. og 14.) var Norge-Nepal foreningen representert på stand arrangert av Magne Berger Nilsen (Visit the Adventure) og finansiert av Wikstrøm Reiser. Vi svarte på mange spørsmål om Nepal og foreningen og vi delte ut informasjonsmateriell. En stor takk til Magne Berger Nilsen og til styremedlemmene (Anu og Kristine Alsvik) og de andre (Øyvind Amundsgård, Olav Myrholm, Nayan Malla og Synnøve Nes) som stilte opp.
Kirsten I. Greiner

Innføring av "det akademiske kvarter"

Etter noen klager på at selve foredraget kommer for sent i gang på Norge-Nepal foreningens møter, innfører vi heretter "det akademiske kvarter": foredraget begynner 15 minutter etter annonsert møtestart.
Kirsten I. Greiner

Foreningen søker en datakyndig person!

Styret ønsker å lage en hjemmeside for Norge-Nepal foreningen, samt en e-post liste med mulighet for på- og avmelding fra hjemmesiden. Vi trenger imidlertid hjelp til den tekniske biten og lokker med ett års gratis medlemskap til den som er interessert i å bidra.
K.I. Greiner

Referat fra Norge-Nepal foreningens medlemsmøte den 28.november.2000

Foredragene ved **Dr. Gunnar Hasle** (Reiseklinikken): "Et reisemedisinsk blikk på Nepal" og ved **Monika Pollan Thowsen** (PRIO): "Øst-Tibet".

Gunnar Hasle fra Reiseklinikken i Oslo fortalte om ulike sykdommer man kan få på reise og spesielt hva en kan få i et område som Nepal.

Han fortalte i korte trekk om symptomer og hva som er kjennetegn for sykdommer en kan få. Fattigdom er i dag hovedårsaken til tropesykdommer. Kunnskap om hygiene er vesentlig for forebygging. Noe så enkelt som god hånd hygiene vil redusere risikoen for å pådra seg sykdommer betraktelig. Er man flink til å holde hendene rene og ikke putter fingre i munnen vil en i stor grad unngå en risiko om å bli syk. Mat anbefales å kokes, og ingen farlige bakterier overlever 80 grader celsius. I stor grad er det mat en blir syk av. Salmonella trives best ved 30-40 grader og dobler antallet hver halvtime under optimale forhold. For å unngå salmonella infeksjon er det derfor viktig å koke maten. Videre er det viktig med rask nedkjøling, og ikke la maten stå "fremme".

Japansk encefalitt er en sykdom med 10-30 % dødelighet. Av de 50% som får sykdommen og som overlever, vil disse få en alvorlig hjerneskade. Verten for sykdommen er grisen, mens smitten overføres av myggestikk. I Nepal er frekvensen 15 smittetilfelle pr 1.000.000 innbyggere. Det presiseres at frekvensen kan være hyppigere i andre land med større omfang av ris dyrking og grisehold. Det må vurderes i hvert enkelttilfelle om det er nødvendig å ta denne vaksinen. Skal en være i Nepal i 2 uker er det lite trolig at det vil være nødvendig. Dersom man skal bo der over en lengre periode, og oppholde seg i jungel/ under enkle boforhold hvor det finnes griser, vil vaksine antakelig anbefales. Smitten overføres via mygg som malaria, så det er også her viktig å dekke seg til om kvelden, slik at en unngår myggestikk.

Andre sykdommer det kan være viktig å ta en stilling til om man skal ta reiseprofylakse er vedr. smitterisiko er f. eks Malaria og Hepatitt A.

Malaria kan man i stor grad unngå ved å kle seg riktig. Man må sørge for å dekke til hud og sørge for at en unngår myggestikk. Myggmelk og myggstift er lurt å ta med seg hjemmefra. Man bør sove under permetrinimpregnerte myggnett, slik at man ikke blir stukket mens man sover. Skal man oppholde seg i høyde er det liten grunn til å ta malariatabletter. Det er da viktig at man unngår myggestikk mens man er i Kathmandu, men det skulle ikke by på store vansker. Er man i Terai og i jungelområdet, vil malariatabletter anbefales.

Mot Hepatitt A anbefales Havrix. Det er 2 sprøyter, hvor den første gjelder i 1 år og "påfyllingssprøyten" gjør at man er dekket for minst 20 år.

Man kan se sykdommer som rammer lokalbefolkningen, bl.a kan A-vitamin mangel lede til blindhet. Mange har en kronisk hoste, hvor det ble antatt at ca. 30 % har tuberkulose. Gastrittbesvær er også vanlig blant ca. 30% av befolkningen, da særlig grunnet spisevaner. Det er vanlig å spise en stor frokost for så ikke spise noe før kvelden kommer. Ved jevnere inntak av mat, vil disse problemene avta.

En annen sykdom som man kanskje ikke tenker på i samme grad hjemme er lepra. Lepra gir lammelser, følelsesløshet, og i senstadiet deformering av føttene som følge av infeksjoner i de angrepne områder og det er da viktig for pasienten å ha ortopediske sko slik at sår og dermed risiko for andre infeksjoner unngås. Lepra er smittsomt, og smitter via luftveiene. Årsaken til at enkelte blir smittet er en kombinasjon av arv og sosiale forhold. M.a.o. er smitterisikoen minimal om du er en frisk vestlig turist.

Man kan oppleve "småkryp" som bl.a blodigler. Det er lite trolig at disse overfører sykdommer. Skal man reise er det m.a.o. viktig med god hygiene og sunn fornuft. Ta med bakteriedrepende salve, som f.eks bacimycin, og Pyricept eller klorhexidin til rensing av sår. Ved større sår, bitt og stikk bør man kontakte lege.

Skal du ut å reise er det derfor viktig at du vurderer hvilke forhold du skal reise til og vurdere de aktuelle foranstaltninger for hvert tilfelle. Ved bevisstgjøring av hvorledes smitte overføres, er det mye en kan unngå av smitterisiko.

Cathrine Reid

Monika Pollan Thowsen (PRIO) hadde foredrag om oppbygging og restaurering av klostre i Øst-Tibet. Hun viste mange flotte lysbilder om tibetansk kloster byggestil. Det var mye aktivitet rundt klostrene og tibetanske skolene. Klostrene samarbeid også mye med lokalbefolkningen.

Kristine Alsvik

18/1/2001 kl 11:29

Rettssaken mot Berg starter

31. januar

**Rettssaken mot misjonær
Trond Berg i Nepal vil starte
31. januar.**

**Det opplyser pressetalsmann i
Utenriksdepartementet, Karsten
Klepvisk, til den kristne ukeavisa
Magazinet.**

Det ser altså ut til at det nå er fortgang i det nepalske rettsapparatet for å få behandlet saken til Berg og de fem andre han er tiltalt sammen med.

Vurderingen våre kontakter i Nepal har gjort, er at dette er overraskende fort, sier UD-talsmann, Karsten Klepvisk til Magazinet.

Normalt tar det tre til seks måneder før saker kommer til behandling i det lokale rettsapparatet etter at de er blitt avvist i Høyesterett.

Kjæremålsutvalget i Nepals Høyesterett sendte saken tilbake til distriktsretten i Rajbiraj 3. januar etter at de avviste å Behandle den.

Klepvisk opplyser at Trond Berg kan bli sittende i varetekt i Katmandu når saken kommer opp, men dette er ikke helt avklart.

- Hvordan er utsiktene til et godt utfall i saken?

- Det eneste jeg vil si er at vi ser på denne utviklingen som et lyspunkt, sier Klepvisk.

Seksjonssjef i UD, Torbjørn Holte, ankommer

Katmandu i dag for å bistå Den norske ambassaden i det videre arbeidet.

UD-ledelsen vurderer nå om Holte skal bli i Nepal helt til rettssaken starter 31. januar.

Det har tidligere gått rykter om at rettsaken allerede hadde startet, men det skal ikke stemme. Amnesty International har vurdert om de skal gjøre Trond Berg til den aller første norske samvittighetsfangen, men de avventer nå utfallet av rettsaken.

UD-topp til Nepal for å støtte Berg

Utenriksminister Thorbjørn Jagland intensiverer arbeidet for å få løslatt den fengslede misjonæren Trond Berg, og sender sjefen for konsulatseksjonen i UD, Torbjørn Holte, til Nepal.

Kr.F.-leder Kjell Magne Bondevik tok saken opp med Jagland på oppfordring fra støttegruppen for Berg, skriver den kristne ukeavisen Magazinet. – Mitt inntrykk er at Jag-

land tar saken på alvor, og at han nå jobber videre med hva som nå kan gøres for å hjelpe Trond Berg, sier Bondevik.

Pressetalsmann Karsten Klepvisk i UD forteller at Torbjørn Holte er på vei til Nepal. Hva som blir tema og hvem han skal møte, vil ikke Klepvisk si noe om.

For to måneder siden møtte statssekretær Sigrunn Møgedal nepalske myndigheter i Nepal om Berg-saken.

Trond Berg ble fengslet i byen Rajbiraj 29. oktober 2000, anklaget for ulovlig misjonsvirksomhet. (NTB)

Fem drept i Kathmandu og Nepal i streik på grunn av Bollywood-stjerne - væpnet politistyrke etableres

The Kathmandu Post 27. og 28. desember 2000 og 1. og 3. januar 2001
Spotlight Vol. 20 No. 26 (12.-18. januar 2001)

Fritt oversatt og omarbeidet av Kirsten I. Greiner

Nepal gikk inn i det nye året med en to dagers landsomfattende streik iverksatt av ni partier på venstresiden i politikken. Partiene forlangte at innenriksminister Ram Chandra Poudel gikk av etter at fem personer ble drept, og mange hundre skadet, i protester og opptøyer i Kathmandu i slutten av desember. Poudel blir sittende, men myndighetene har etablert en kommisjon som skal granske hendelsene. Den to dager lange streiken forløp forholdsvis rolig, til tross for at 200 personer ble arrestert. Av fare for voldeligheter var politiet utstasjonert de fleste steder og nesten 200 politifolk patruljerte i Kathmandu-området.

Som følge av voldelighetene i hovedstaden har Kong Birendra godkjent statsminister Girija Prasad Koirala's forslag om å etablere en egen væpnet politistyrke, et forslag som opprinnelig ble fremmet som et tiltak mot maoistene. Nepal har allerede Royal Nepalese Army på 40.000 mann, og dagens politistyrke teller 35.000. Politiske eksperter er engstelige for at den nye styrken vil brukes til andre formål, samt bidra til en splittelse mellom væpnede styrker i Nepal.

Det hele startet 14. desember da en ung indisk Bollywood filmstjerne, Hrithik Roshan, skal ha sagt i et TV-intervju at de folkene han hatet mest var nepalesere. Hrithik Roshan påstår at han aldri har kommet med kommentarer som kunne såre nepaleseres følelser og ingen har så langt klart å finne det aktuelle opptaket som visstnok ble vist på en indisk TV-kanal.

De påståtte kommentarene tente en bølge av protester og voldeligheter i Nepal. Til å begynne med var protestene nøye organisert mot indisk-nepalesiske forretningsforetak og butikker tilhørende nepalesiske forretningsfolk av indisk opprinnelse. Etterhvert eskalerte det hele. Demonstranter forsøkte å sette fyr på kinoer i Kathmandu og hovedstaden opplevde de verste opptøyer siden 1990. Hele det offentlige transportsystemet brøt sammen, og butikker, skoler og kontorer ble stengt. Demonstranter løsnet skudd og kastet brannbomber mot boligene til flere politikere i Buddhinagar, Lalitpur og Patan. Eksplosjoner kunne også høres i Chabahil. Demonstrantene kastet også stein, satte fyr på kjøretøyer og ramponerte butikker. Politiet svarte med tåregass og skudd. Mot slutten av desember var fem personer drept. Åtti politimenn og minst 500 demonstranter og andre var såret. Mange hadde skuddskader.

Til å begynne med var Balaju, Baneshwore, Bhotahity, Chabhil, Jamal, Kalanki, Kupondole, Maharjung, Naya Bazar, New Road, Putalisadak, Thamel, Thapathali og Ratnapark i Kathmandu blant de mest turbulente områdene. Snart spredte det hele seg til Banepa, Bhairahawa, Biratnagar, Birgunj, Butwal, Chitwan, Dang, Dhading, Dhangadi, Dharan, Gaighat, Gulariya, Hetauda, Janakpur, Jhapa, Lamjung, Nawalparasi, Nepalgunj, Nuwakot, Pokhara, Rauthat, Syangja og Tanahun.

Mot overgangen til det nye året roet situasjonen seg noe. Myndighetene har forbudt visning av alle filmer med Hrithik Roshan og lokale TV-operatører har stoppet sendinger fra indiske TV-kanaler en periode.

Mens lov og orden så ut til å rakne i store deler av Nepal, var de politiske partiene og regjerende Nepali Congress opptatt av en forestående mistillitsvotering og interne uoverensstemmelser i partiet.

Opptøyene i desember påvirker turistindustrien i Nepal

(The Nepali Times, 5. januar 2001, fritt oversatt og bearbeidet av Kristine Alsvik)

Opptøyene i Kathmandu den 26-27 desember og deres anti-indiske tendenser kunne ikke ha kommet på et verre tidspunkt for Nepals turistindustri og handel med utlandet.

Indiske turister hadde akkurat begynt å komme tilbake etter fjorårets flykapring, og landets handel med India hadde også begynt å øke. Den siste uka kan ha forandret alt dette. Indiske turister og investorer er skremt. Fly fra India er igjen nesten tomme, de fleste hoteller og kasjoner er tomme for mennesker, og indiske forretningshus som skulle sette opp baser i landet i løpet av 2001 kommer nå trolig ikke.

Selv om gateprotestene i desember ikke bare var rettet mot indere, også nepalesiske forretningsmenn ble angrepet, var de hardeste og mest organiserte angrepene mot indere, blant annet mot indisk-eide forretninger og mot nepalesere av indisk opprinnelse.

En leder i et nepalesisk-indisk foretak sier at å gjøre forretninger i Nepal allerede var ille nok, og nå har det blitt enda verre. Sikkerheten forsvinner, og man er nødt til å se seg for når man drar avgårde på jobb, sier han.

Fraværet av indiske turister, som er kjent for å bruke mye penger på sine ferier i Nepal, vil merkes hardest av shoppingsentre og supermarkeder, kasinoer, hoteller, restauranter og flyselskap.

Rundt 34% av alle turister i Nepal har vanligvis vært indere, og dette hadde allerede sunket med 30% før opptøyene i forrige uke. Det hjelper jo heller ikke at opptøyene fikk mye oppmerksomhet i indiske meider, spesielt på indisk kabel TV.

For handelen vil dette kunne føre til enda større tap. Siden den nye handel- og transitt avtalen ble undertegnet i 1996 har man registrert en økende vekst i Nepals eksport til India. Den generelle handelen med India økte med mer enn 80% fra 1989- 90, og Nepals eksport til India har økt til det seksdobbelte siden 1996.

En tredjedel av alle utenlandsinvesteringer i Nepal er indiske. Hvis den formelle handelen mellom India og Nepal blir skadelidende, er det bare smuglere og bakgatehandlere som tjener på det.

Kuler og bomber fra maoistene

The Kathmandu Post, 1., 5., 8., 12. og 17. januar 2001

Fritt oversatt og omarbeidet av Kirsten I. Greiner

Ingen ble skadet da 400-500 opprørere omringet og bombet huset til State Minister for Science and Technology, Surendra Chaudhari, nær Birgunj i midten av januar. To væpnede politimenn var utplassert for å passe på boligen, men de stakk av da opprørerne nærmet seg. Chaudhari var ikke hjemme under angrepet. Hans far var imidlertid til stede, men han fikk bare mindre skader. Birgunj opplevde også to alvorlige branner i begynnelsen av januar. Maoistene satte først fyr på et lokalt industriforetak, for senere å kaste en bensinbombe inn i lokalene til Jayswal Wood Industry.

I nærheten av Manma mistet syv maoister livet, og en politimann ble såret, i skuddveksling mellom maoister og politi 11. januar. Tidligere i måneden angrep maoister flere politiposter i ulike distrikter. Politistasjonen i Jhapa sto i lys lue, men ingen personer kom til skade der. I Teharathum ble overkonstabelen bortført og alvorlig mishandlet av maoistene som også satte fyr på politiposten. Omtrent på samme tid mishandlet maoistene styreformannen for Nepali Congress i Tanahu, Dambar Bahadur Rana. Han ble fraktet til Kathmandu med flere brudd. Lokalbefolkningen kom uskadd fra et maoistangrep nær Sandhikharka, men store verdier gikk tapt da kontoret til Small Farmer Project brant ned til grunnen. I Chautara, distriktssenteret i Sindhupalchowk, kastet maoister bomber mot politiet og det kom til skuddvekslinger mellom partene. En lignende episode fant sted i Melamchi. Ingen ble skadet i disse kampene.

Trangt på toppen i Nepali Congress

The Kathmandu Post, 5. januar 2001, Nepali Times, 16. januar 2001, The Weekly Telegraph, 17. januar 2001

Fritt oversatt og omarbeidet av Kirsten I. Greiner

Pokhara er åsted for Nepali Congress' (NC) kongress 19.-22. januar. Politikere og politi har inntatt den ellers fredelige turistbyen for å delta på kongressen der 1500 personer skal diskutere partiets regelverk og framtidige planer, samt velge NCs nye president og 18 medlemmer til NCs sentralkomite.

Som vanlig har statsminister, og nåværende partipresident, Girija Prasad Koirala fokusert på at han bør velges på ny for å fullføre "uferdig arbeid". Rivalen Sher Bahadur Deuba fremhever at han vil forene partiet og høre på røstene som representerer andre syn enn Koirala's. Deuba går antakelig på et tap mot Koirala i den kommende kampen om presidentvervet og mange mener at Deuba dermed blir politisk skadeskutt så lenge Koirala sitter på partitoppen. Deuba har lenge argumentert for at Koirala bør trekke seg og overlate ledelsen til den yngre generasjonen, noe Koirala aldri har gått med på.

Deuba og hans tilhengere forsøkte nylig å få Koirala fjernet, da i form av et mistillitsforslag. Koiralas beslutning om åpen mistillitsvotering vakte sterke reaksjoner i Deubas leir som ønsket hemmelig votering. Forslaget ble votert over i all åpenhet i parlamentet i begynnelsen av januar, men fikk ikke tilstrekkelig tilslutning. Seansen endte med at Deuba og hans støttespillere forlot parlamentet i protest mot voteringsprosedyren.

Hotellstreiken i Kathmandu

(The Kathmandu Post, 3, 5, 9, 10, 11 og 12 desember, fritt oversatt og bearbeidet av Kristine Alsvik)

Hotellarbeidere i Kathmandu truet med å gå ut i streik fra 11. desember hvis ikke deres krav om å innføre en 10% service skatt på tjenester innen hotellnæringen ble innfridd. Kravet fikk ikke gehør hos hotelleiere, som truet med å stenge alle sine hoteller dersom kravet ble innfridd.

De sa at hvis arbeiderne gikk i streik fra 11. desember, ville alle hoteller bli stengt fra og med samme dag. Dette ville i såfall kunne føre til et tap på 50 millioner rupis per dag, ifølge hotellnæringens egne beregninger.

Det ville være en stor sum i et land som tjente 168 millioner rupis på turistnæringen i fjor.

Konflikten var stor mellom de hotellansatte og deres arbeidsgivere. Presidenten for Hotel Association Nepal (HAN) var redd at streiken skulle føre til at hotellindustrien i hele landet ville bli lammet, mens representanter for arbeiderne sa at de uansett ville gå til streik, og at eventuelle tap måtte bli dekket av regjeringen og hotelleierne selv.

Etter et møte i Industrial Friendly Committee (IFC) ble det sendt ut beskjed til alle turistrelaterte organisasjoner om å stoppe alle bookinger fra og med 11. desember.

Denne saken har engasjert folk fra alle offentlige etater i Nepal. Tidligere statsminister, Sher Bahadur Deuba, oppfordret alle berørte parter, arbeiderne, hotelleierne og regjeringen, om å finne en løsning på konflikten. I en pressemelding sa han at hele landets turistindustri kunne kollapse når som helst hvis ikke konflikten ble løst. Han sa også at hvis avgiften ble innført ville dette påvirke alle turistene som kom til landet, og hele næringen ville oppleve flere tilbakeslag.

10. desember kom regjeringen og hotellarbeiderne til enighet om å utsette streiken i to måneder og i mellomtiden prøve å komme fram til en løsning. Det kom dermed som et sjokk at hotelleierne allikevel annonserte at de ville stenge sine hotell den 11. desember.

De økonomiske skadevirkningene ville bli store, og det var antageligvis første gang i historien at noe slikt skjedde innen forretningssektoren i Nepal. Hotelleierne ville ikke igangsette sine tjenester igjen før hotellarbeiderne ubetinget trakk alle sine krav tilbake. En stengning av hoteller ville også påvirke andre sektorer av turistnæringen, som restauranter, rafting- og trekkingbyråer, flyselskap, etc.

11. desember gikk hotellnæringen til slutt med på å ikke stenge hotellene likevel. Etter møter med bla statsminister Girija Prasad Koirala, gikk de med på å sitte ned til en dialog.

Koirala lovte å løse problemet i løpet av de neste to månedene.

Representanter for hotellarbeiderne sa derimot i en pressemelding at de fortsatt ville gå til streik om to måneder hvis ikke kravene deres blir innfridd.

Siden tilbaketrekningen kom så seint, har den allerede påvirket turist industrien. Ifølge Thai Airways sank deres bestillinger til Nepal med 50%.

Opptil 2000 turister måtte sjekke ut av sine hotell, og ta inn på billigere hotell. De fleste kunne riktignok flytte tilbake dagen etter.

Sykehusstreik utsatt

(The Kathmandu Post 3., 6. og 8. desember, 2000, fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Første desember i fjor var første dag i en stor streik blant teknikere på radiografisk og patologisk avdeling på de offentlige sykehusene i hovedstaden. Etter tre dager truet de med å spre streiken til å omfatte hele landet, eller til og med å si opp samtidig, dersom ikke myndighetene går med på kravene deres. Men, ingen av delene skjedde, få dager etter bestemte streikelederne seg for å utsette det hele, til en regjeringsoppnevnt komité kommer med sine forslag til hva som kan gjøres.

Da hadde streiken vart en uke, de streikende nektet å utføre alle tjenester som ikke satte liv og helse i fare. Kravet deres har vært å få inn igjen "the Risk Compensation Allowance", som de har hatt fra 1963, men som ikke har vært gjeldende i det siste, på grunn av omstruktureringer innen slike tillegg. Denne regjeringsoppnevnte komiteen, som ledes av Dr. Shanker Sharma, skal se på hele helsesektoren, og på det grunnlaget se om de streikende har rett til kravene sine.

Helseministeren lovet at avgjørelsen vil komme snart. Dermed utsetter teknikerne streiken inntil en slik avgjørelse har kommet. Dessuten var samtaler med representantene for myndighetene positive, sa en av streikelederne til The Kathmandu Post.

- Tilbake til Klasserommene...

(The Kathmandu Post 8. og 15. desember, 2000, fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Etter å ha vært stengt i en uke, har de fleste skolene over hele landet fortsatt undervisningen i dag.

Svært mange skoler, både private og offentlige, har holdt stengt etter at studentflanken av maoistiske CPN, "the All Nepal National Free Students' Union", oppfordret til det for en uke siden.

I forkant av at skolene åpnet igjen, måtte det til to runder med samtaler mellom undervisningsdepartementet og studentledelsen. Begge forsøkene betraktes som forgjeves, likevel sier studentene at samtaler har redusert gapet mellom dem og departementet.

Studentene har krevd det som har blitt kalt det "15-point demand", som inkluderer krav om gratis skolegang, samt protenser mot privatisering av skoleverket, høye skolepriser og "angrep fra utenforstående krefter" i undervisningssystemet i Nepal.

Undervisningsminister Upadhyay sier at kravet deres om gratis skolegang ikke er gjennomførbart.

"Vi har aldri lovet å gi 100 prosent gratis skolegang", sier han.

Samtidig som skolene åpnet igjen, snakket de forskjellige revolusjonære studentgruppene med hverandre, for å lage et protestprogram mot det de kaller uregelmessigheter innen undervisningssystemet.

Barn gjemmes bort i nepalesiske fengsler

(Kilde: *The Kathmandu Post*, 9. januar 2000, fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Verken Ashmin, Raju og Samjhana Lama, har ennå fylt åtte år. Likevel har de bodd i en liten celle i kvinneavdelingen av Central Jail sammen med moren sin i over et halvt år.

Moren, Sun Maya Lama, var involvert i menneskesmugling, men er ennå ikke dømt. Hun aner ikke hvor lenge hun må sitte i varetekt, eller hvor lang fengselsstraff hun får. Barna vet ikke helt hva moren har gjort, men de vet at hun gjorde noe galt.

Men poenget er, at selv om moren sitter i fengsel, skulle det ikke være noen grunn til at barna må tilbringe viktig tid av livet sitt her. Denne tiden skulle de har brukt på skolen. Ashmin, den nest eldste, håper han kan utdanne seg til lærer. Han vil ta vare på moren og sørge for at de andre brødrene også får utdannelse.

Men foreløpig har de mer enn nok med å overleve. De lever under uverdige forhold, av og til kan de være 12 barn som sover under sengene i en av cellene i fengselet.

Et barn får fem og en halv rupi om dagen, i tillegg til maten, som er 150 gram ris. Det er langt fra nok, forteller Ganga Laxmi, en av de andre fangene.

- Barna får praktisk talt ingenting å spise, derfor er de alle underernærte, mange er syke også. Og her finnes det ikke medisiner, legger hun til. Mødrenes største bekymring, ved siden av at barna deres ikke får verken mat eller skolegang, er hvordan de vil takle å komme ut av fengselet, når de blir gamle nok til det.

- Hvordan skal de komme inn i samfunnet, når de har vokst opp i et fengsel, spør Sun Maya Lama.

President i the Child Workers in Nepal Concerned Centre (CWIN), Gauri Pradhan sier at å holde barn i fengsel sammen med voksne er mot alle lover som fremmer barns rettigheter, både nasjonale og på FN-nivå. Han mener at regjeringen burde ta ansvar for disse barna. Før et barn havner i fengsel med mor eller far, burde myndighetene ha sjekket grundig om barnet virkelig ikke har noen andre å være hos.

Fengselssjef ved the Central Jail, Rudra Nath Basyal, sier at det er rundt 100 barn under 14 år i flere fengsler i Nepal, 28 av dem i Central Jail.

Prinsen overlevde bilulykke

(*The Kathmandu Post* 20. desember, 2000 av Kedar Ojha, fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Hans Kongelige Høyhet Prins Nirajan overlevde en alvorlig bilulykke i går kveld da han kolliderte med en politibil på utrykking ved Samakhushi.

Bilen som Prins Nirajan kolliderte med var en politibil som tilhører politikontoret i Maharajgunj. Ulykken skjedde rundt halv tolv på kvelden. Prins Nirajan ble øyeblikkelig kjørt til militærsykehuset i Chhauni hvor han var til behandling i fire timer.

Den skadde prinsen ble kjørt til Nagarjun Slott i morges, der blir han tatt vare på av leger.

Hans Majestet Kong Birendra og Dronning Aishwarya reiste til militærsykehuset så fort de hadde fått beskjed om deres yngste sønns ulykke.

Politiet fikk Prins Nirajan, livvakten hans og to andre passasjerer ut fra den totalvrakede bilen ved å brette opp den ene frontdøra. Bilvraket ble fraktet vekk fra vegen ved hjelp av en stor kran.

Dharan feirer 100-årsjubileum

Nepali Times News
(oversatt av Øystein Berg)

Dharan, en by øst i Nepal, ligger vel 350 meter over havnivå og har 125.000 innbyggere. Den ligger i østenden av Terai-sletta, like ved foten av åsene. Klimaet er behagelig, med temperaturer mellom 14 grader om vinteren og i overkant av 30 sommerstid. Området har mange eldre bosettinger og templer, mens selve byen Dharan feirer 100-års jubileum i år. De første nybyggerne slo seg ned ved skogen og levde av hogst. Bynavnet kommer av det nepalesiske ordet for en plattform av tre som ble brukt til felling av trær. Etter vel fire tiår begynte selve byen å ta form. Etableringen av Dharan Hospital gjorde stedet mer attraktivt for innflytting fra områdene rundt. På 1940-tallet hadde byen egen grunnskole og var blant annet en viktig inngangsport for folk som utvandret fra øst til de fruktbare landområdene på Terai-sletta. Forretningslivet blomstret og folketallet i byen økte raskt. Snart var byen et senter for økonomisk aktivitet i den østlige delen av Terai.

Under og etter revolusjonen i 1950 var Dharan et senter for politisk aktivitet, kunst, litteratur og utdannelse. I dag har byen rundt 130 skoler på grunnskolenivå, 20 videregående skoler og 8 høyskoler med utdanning på universitetsnivå. Britene opprettet et rekrutteringssenter for Gurkha-soldater på 50-tallet og var med på å gjøre Dharan enda viktigere. BP Koirala Institute for Health Sciences, som er et av de ledende undervisningssykehus i Sør-Asia, ble bygd opp rundt infrastruktur som ble overlatt til byen etter at britene valgte å flytte Gurkha-leiren for vel 10 år siden. I 1965 ble Dharan valgt til hovedsenter for Koshi administrative enhet.

Polio på veg ut av Nepal

(Kilde: The Kathmandu Post 5 og 9. desember, 2000 Fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Polio er endelig på retrett i Nepal, sa Stewart McNab, UNICEFs landrepresentant i Nepal, på en konferanse om polio i Kathmandu før jul. En storstilt kampanje for å bli kvitt siste rest av poliovirus i Nepal er nemlig gjennomført i dag, 9. desember.

Statsminister Girija Prasad Koirala oppfordret alle de politiske partiene til å engasjere seg i kampen mot denne sykdommen som har tatt livet av millioner av barn over hele verden. "La oss alle jobbe som vi gjorde under valget, sa han.

"Den Intensive Nasjonale Immuniseringsdagen", (INID), som har tema "Kick Polio out of Nepal", gikk altså av stabelen 9. desember. Under kampanjen var det meningen at nesten 4 millioner barn fra hele landet skulle få vaksine. Ifølge en pressemelding, hadde 80 prosent av barna i målgruppen fått "poliodråper" i løpet av dagen. En av dem var den nyfødte babyen til Maya Lamichhane, fra Gaurigunj, Chitwan. Dette barnet fikk "poliodråpene" sine bare tre minutter etter at han var født. For å klare å gjennomføre denne kampanjen, samarbeidet regjeringen med en rekke internasjonale organisasjoner, som Rotary International, WHO og UNICEF.

Nepal startet et utryddingsprogram for polio i 1996, og før kampanjen i dag, var 95 prosent av alle nepalesiske barn immune mot polio. Men det var altså 3-5 prosent av barna som ennå ikke hadde fått vaksinen.

Under INID, var det 23,000 immuniseringssentra, og mer enn ett hundre tusen frivillige til å betjene stasjonene. Disse vaksinerte de siste 3-5 prosentene, slik at Nepal kan være ett av de landene i verden som har klart å utrydde polio.

Ifølge en rapport fra WHO, har 163 land hittil klart å bli kvitt polioviruset, og dermed fått status som poliofrie land.

Barnespesialist Dr Rajesh Kanta Adhikari på Kanti Children's Hospital sier at et sånt vaksinasjonsprogram vil gjøre at polio er utryddet allerede innen 2003. Likevel kan det slå feil, på grunn av den åpne grensen i sør. Dermed kan det altså dukke opp tilfeller sør i landet, selv etter 2003.

Tenåring drar rickshaw for penn og papir

Han heter Prashant Lama, er fjorten år og går på skole. For å kunne gjøre det, jobber han også som rickshaw-sykelist. Pengene han tjener, bruker han på å kjøpe penn, kopier av skolebøker og sko til å ha på seg på skolen.

Nå kan han jobbe en hel uke i strekk siden det er streik på den skolen Prashant går på.

Han går i femte klasse på Kalika barneskole i Makwanpurgadhi i Makwanpur-distriktet. Han skjønner ikke hvorfor lærerne må stenge skolen i sju dager.

– Lærerne våre ba oss om å komme på skolen først 15. desember, sier han.

Hendene som til vanlig skriver og regner, er nå opptatt med å styre sykkelen rundt i gatene.

Han leier en rickshaw for 40 rupis om dagen. Forrige fredag startet han å dra den tunge kjerra i Hetauda Bazaar. Da hadde han fremdeles skoleuniformen på.

Mens de fleste studentene bruker ferien sin på å for eksempel fly drager, er fattige skoleelever som har desperate ønske om skolegang, slik som Prashant, er travelt opptatt med å tjene penger i denne "streikeferien".

Prashant has sju brødre og to søstre. Ingen av dem har lært og

lese eller skrive. Når Prashant ber faren sin om penger til skolesaker, eller sko, irrettesetter faren hans ham, og sier han må tjene penger selv hvis han absolutt må gå på skole.

Gutten sykler med rickshaw-en sin fra seks om morgenen til sju om kvelden, skjelvende av kulde. Men han har ingen ide om hvor mye han skal be kundene betale, han aksepterer alt han blir tilbudt av passasjerene.

I løpet av en dag kan han sitte igjen med 60-80 rupies, etter å ha betalt 40 rupies i leie av rickshawen.

Han planlegger å jobbe helt til streiken er over, og så begynne på skolen igjen, etter å ha kjøpt en kinesisk pen, et dusin kopier og et par sko med sine hard inntjente penger.

(Kilde: The Kathmandu Post 13. desember, 2000, fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Blir feriene i Nepal kortere?

(The Kathmandu Post 12. Januar, 2000, fritt oversatt og bearbeidet av Synnøve Nes)

Regjeringen har planer om å ta fra oss mer enn et dusin offentlige feriedager. Det hevder en høyerestående kilde i "Kabinet-Sekreteriatet" i dag. Ifølge kilden, vil regjeringen redusere fridagene i forbindelse med Dashain med fire dager, slik at vi får fem fridager, ikke ni, som nå.

På samme måte skal ferier som Gaijatra, Indraajatra, Rakchhyabandhan, Sri Krishnajanmasti, Sripanchami, Fagupurnima, Chaitedasa, Ramnavami reduseres, eller kuttes helt ut, sier vår kilde.

Regjeringen har ennå ikke gjort noe vedtak i denne saken, siden de er fremdeles uenige i flere av punktene.

Til sammen er offentlige kontorer stengt i mer enn 140 dager årlig i Nepal, lange ferier som Dashain og Tihar inkludert. Nepal er ett av de landene i verden som har flest offentlige feriedager.

Pushkar sykler verden rundt med det nepalisiske flagget

The Kathmandu Post, 13. januar, 2001, fritt oversatt og omarbeidet av Arnstein Thaulé

Den ivrige syklisten Pushkar Shah(33), som ikke fikk annen støtte fra "Visit Nepal Year 1998 Program" enn et nepalesisk flagg og en T-skjorte, har vendt tilbake fra en sykkelturné, som han har bekostet selv. På turen har han vært innom 21 land.

Shah fikk i dag anerkjennelse fra Nepal Tourism Board (NTB) for sitt "en-manns-foretak". NTB har utstyrt ham med nødvendig sykkelutstyr og 40000 rupi til den neste etappen av turen hans Verden rundt, som startet 14. januar.

Siden 1. august 1998, har Shah syklet rundt i Pakistan, India, Sri Lanka, Bhutan, Bangladesh, Burma, Thailand, Kambodsja, Laos, Korea, Japan, Australia og mange andre land. Uansett hvor han har kommet har han oppsøkt lokalbefolkningen, pekt ut Nepal på kartet for dem og vist frem flagget, postkort og fotografier.

Hovedhensikten med denne kostbare turen har vært budskapet om fred i verden fra Lord Buddhas fødested.

Med en håndfull jord fra Lumbini i lommen og en god følelse i hjertet, har Shah syklet gjennom varierende årstider og klimasoner på sin "korte" tur. Han har møtt utallige mennesker, varierende kulturer og mange tungemål. Tidvis har han levd på appelsinskall som andre turister har kastet fra seg. Så langt har han brukt 1.5 millioner rupi. Underveis har han fått hjelp av nepalesere som har bodd og arbeidet i de områdene han har syklet. De har gitt ham penger, mat eller husly.

Drømmen hans, er å ta med seg flagget han har brakt med seg på turen verden rundt, til verdens tak når han etter en tiårsperiode har fullført turen gjennom 150 land. På sin over 28000 kilometer lange tur, har han funnet ut at bare et fåtall mennesker i asiatiske land kjenner til Nepal. Som regel måtte han vise på kartet over Himalaya hvor landet ligger. "Jeg var nesten sjokkert over at de ikke brydde seg om et land som het Nepal." Han tror noe av årsaken skyldes dagens politiske ledelse. "Heller enn å gjøre noe for å øke kjennskapen til kongedømmet vårt i Himalaya, arbeider lederne for seg selv."

Shah var en aktiv deltaker i opprøret i 1990, da han ble skutt i høyre arm i King's Way. Han venter fortsatt på erstatning fra regjeringen.

Ensomme hjerter har "behagelige" opphold i Kathmandu

(The Kathmandu Post, 7. desember 2000, fritt bearbeidet og oversatt av Kristine Alsvik)

"Trenger du en ung, heteroseksuell nepalesisk partner til å ledsage deg på din trekkingtur? Hvis svaret er ja, kan du kontakte meg per e-mail. Jeg har utdannelse, er ung, kyndig i engelsk og har gode datakunnskaper".

Dette er ikke noens fantasier, men en faktisk annonse som henger på en vegg i et lite reisebyrå i et hjørne av Thamel, turistområdet i Kathmandu. Disse annonsene, og det er ganske mange av dem i områder som hyppig besøkes av turister, er rettet mot ensomme turister av begge kjønn som søker et "behagelig" opphold i Nepal.

Programkoordinator i Inside Nepal Friendship, Naresh Asim som har jobbet innen turisme i årevis, sier at tendensen til å yte "fysiske tjenester" har vært økende blant arbeidsløse, utdannede nepalesiske ungdommer i løpet av det siste året.

Trenden er ikke ulik den i de mer berømte sexturisme destinasjonen i Sørøst Asia. Forskjellen er at i Nepal blir det gjort diskret og er fortsatt en svært liten del av turismen.

På grunn av tiltakene som er satt inn mot sexindustrien i andre asiatiske land, og farene for HIV/AIDS som har skremt folk bort fra flere land, kommer flere og flere turister til land som Nepal hvor lovene er slappe og tilfellene av HIV er langt lavere.

Sexturisme er ikke et nytt fenomen i Nepal, sier Bishnu Poudel, som har lang erfaring innen turismen og er redaktør og utgiver av et reisemagasin. Men trenden med å tilby slike tjenester ovenfor turister er en ny ide blant nepalesisk ungdom. Men det er et marked for det.

Ifølge Poudel er det ikke mange turister som direkte spør etter en partner, men det hender at de anmoder reiseoperatører om å arrangere en guide for å sikre for deres "sikkerhet og underholdning".

Asim fra Inside Nepal Friendship hevder at en god del mannlige turister i alderen 16 til 30 år og kvinner i alderen 31 til 45 år besøker Nepal for seksuell fornøyelse.

En ung mannlig student innrømmer at han har bidratt med hygge for utenlandske kvinner. Middelaldrende kvinner ser gjerne etter sexpartnere som er halvparten så gamle som dem selv, sier han.

En fransk kvinne sier at selv om nepalesisk ungdom ofte er sjenert, har hun hatt seksuelle fornøyer hver gang hun har vært i Nepal, og hun har besøkt landet ganske mange ganger.

Kirat (Kirati)

(The Kathmandu Post, 12.12.2000 og 13.12.2000, fritt oversatt og bearbeidet av Anuradha Gurung)

Kirat kjennetegnes både som etnisk gruppe og som religion. Kirati er de opprinnelige beboere av Øst-Nepal. Det finnes nærmere 2 millioner Kirater i distriktene Sunsari, Ilam, Solokhumbhu, Okhaldhunga, Khotang, Sankhuwasabha, Panchtar, Taplejung, Ramechhap og Sindhuplchowk i Øst-Nepal. Rai topper Kirati folketallet med hele 600.000 innbyggere mens den minste gruppen Yakkha består av ca. 60.000 innbyggere.

Kirater bosatt i Kathmandudalen feiret nylig sin viktigste høytid: Udhoul i friluftsteateret (Open Air Theater) i Kathmandu. Udhoul feires ved fullmåne i desember måned. Kirater utfører en spesiell sirkeldans til typisk Kirati musikk. Likedan feires en annen viktig høytid, Ubhoul ved fullmåne i mai måned. Begge høytider feires til ære for naturen (trær, planter, elv, himmel, steiner og forfedrer). Kirater anser naturen som sin Gud. Festival deltakerne i Udhoul var hovedsakelig fra fire etniske undergrupper i Kirat: Rai, Limbu, Yakkha og Sunuwar. Den første feiring av høytiden i Kathmandu ble startet for 20 år siden av Shankar Dev Campus. Siden 1989 har feiringen foregått i friluftsteateret (Open Air Theater) i Kathmandu.

Den 13. desember 2000 startet landets aller første nasjonale Kirat Rai konferanse. Formålet med konferansen var å forfremme og

bevare det unike ved Kirat Rai-kulturen. Generalsekretær i Kirat Rai Yayokkha (Kirat Rai Association), Raj Bahadur Rai, uttalte; " Den eneste måten å bevare det unike ved Kirat Rai kulturen er at alle Kirater blir mer bevisste ovenfor sin kultur". Tidligere leder av Department of Sociology ved Tribhuvan University, Dr. Krishna Bhattachan uttalte følgende på konferansen: " Så lenge vi ikke overvinne ideologien, politikken og praksisen av et kastesystem med dertil tilhørende språk, religion og kultur vil det være vanskelig å forestille seg en utvikling av nasjonaliteter og landet". Deltager Ajamber Kammang påpekte at Raimsamfunn bør forenes, inneha selvbestemmelsesrett og bemyndige lokalsamfunnet. Kammang mente at en symbolsk representant i regjeringen ikke er tilstrekkelig for å bevare og bevisstgjøre Raikultur i samfunnet. I anledning konferansen ble den velkjente Kirat Rai Chandi dansen meget vakkert utført. Seminaret ble avsluttet den 16. desember.

Two deaths, three nations and a war

HIMAL 13/12 December 2000

An Indian Gorkha officer dies in Kashmir while trying to rescue his Nepali comrade. His grieving parents want to dedicate their lives to set up a Peace Park in the world's highest battlefield.

by **Kunda Dixit**

LT. NAWANG Kapadia's death along the India-Pakistan line of control in Kashmir on 11 November would perhaps have been just another statistic in that endless and costly Himalayan war. But two things made it different: Nawang was the son of renowned Bombay-based mountaineer, explorer and writer, Harish Kapadia. And he died while trying to rescue one of the Nepali soldiers under his command, Havaladar Chitra Bahadur Thapa of Besisahar, Lamjung.

Nawang belonged to the 4th Battalion of the 3rd Gorkha Rifles, was commissioned only in September this year and had just joined the platoon under his command in Kupwara near the Kashmiri capital of Srinagar two weeks before he was killed. The 4th Battalion had been involved in operations to stop infiltration across the line of control, and had previously taken casualties from the battle-hardened Afghans of the Al Omar Tanzeem group. On 10 November, the battalion received information about a large-scale incursion across the border nearby, and Nawang led his platoon on a

search-and-destroy mission. The soldiers came under fire from a dozen or so Afghans hiding in a nearby forest. Chitra Bahadur was advancing towards the gun positions when he was hit in the stomach. Nawang ordered covering fire and went in with his own guns blazing for the rescue. He slung Chitra Bahadur over his shoulder and had started rushing back when he was hit in the face and got killed instantly.

The attackers were all killed, and identified as belonging to a mercenary band of Afghans. Chitra Bahadur was taken by helicopter to a hospital in Srinagar, but died on the way. Chitra Bahadur was Nawang's "Guruji", an older Gorkha soldier whose responsibility it is to teach every new Gorkha officer the nuances of being Nepali: customs, cooking, songs and language. Recalls his father, Harish: "When he last called, Nawang told us everything was fine, he was missing fish, but he was enjoying *dal-bhat* and even practised a few Nepali words."

When Harish and his wife Geeta came to Kathmandu they had planned to proceed onwards to Besisahar to meet the family of Chitra Bahadur. But when they contacted the Indian embassy here and were told it could not be verified if Chitra Bahadur's family had been notified or not, they decided to postpone it for some months as they did not want to be the ones to break the sad news.

The tragic deaths in Kashmir have once more brought home to Nepal the uncomfortable truth that as citizens are fighting in the army of a SAARC nation that is arrayed against that of another SAARC country. There are seven Gorkha regiments in the Indian Army, and another 3,000 Nepali troops serving under the British flag. Another 4,000 more serve in the Sultan of Brunei's guards and in the Singapore Police. In the 1962 India-China war, Indian Gorkha regiments were deployed against the Chinese. In 1989, Nepali soldiers fought Tamil Tiger rebels on

behalf of Sri Lanka as part of the Indian Peace-Keeping Force. In last year's Kargil conflict between India and Pakistan, 13 Indian Gorkhas were killed. And today, in an ironic twist, Nepalis are once more killing and getting killed by Afghans—170 years after the British Afghan campaign and the disastrous retreat from Kabul in 1842.

Harish Kapadia is an accomplished mountaineer who has climbed and explored with Dave Wilkinson, Chris Bonnington and others. "It was very unusual for a Gujarati cloth merchant from Bombay to be interested in mountains, and they thought I was crazy," he says. And a near-fatal crevasse fall in the Himalaya 20 years ago in which he broke his hip confirmed their views. Harish learnt rock-climbing and took the basic course at the Himalayan Mountaineering Institute in Darjeeling in 1964 under famous Sherpa climbers like Tenzing Norgay, Nawang Gombu and Sardar Wangdi.

The Kapadias named their sons after famous Sherpas: first Sonam, and then his younger brother Nawang. And it was natural that virtually from the moment they learnt to walk the Kapadia brothers were hiking and trekking with their parents. Nawang was the adventurous one; from a very early age he was reading up on military matters and was especially fascinated by Nepal's Gorkha soldiers who earned a reputation for valour first in the Anglo-Nepal war of 1814-16, and later in the British and Indian armies. Nawang's friends in

Bombay say his happiest moments were when he joined the Officers' Training Academy in Madras at the age of 24 and when he passed out to join the 3rd Gorkha Rifles. "His dream was always to serve in a Gorkha regiment," says Harish with a sad smile.

Since the fighting in Siachen started in 1984, nearly 4,000 people have died and more than 10,000 injured on the Indian side alone. It costs India USD 2 million a day to keep the fighting going on at altitudes of more than 6,000 metres. For Harish, it is an uphill battle convincing the defence establishments to give up the senseless fighting, but he says there are more and more people who are fed up

with the war. He has climbed and explored in the Siachen Glacier (Siachen means "rose" in the Balti language) and says the only face-saving way out for both sides may be to agree to declare it a trans-boundary Peace Park. He says: "The only solution to save this great wilderness is to stop the war. As a mountaineer and a lover of this glacier I can only pray that the powers that be will listen to the anguish of the glacier and the soldiers serving in it." With their son's death, the Kapadias are pursuing the Peace Park proposal with new energy and passion. ▽

(Reproduced from Himal South Asian's sister publication, Nepali Times.)

Bidding lowest for jobs

One has heard of bidding for contracts, but certainly not for jobs. But that is exactly what Bhalubathek Village Development Committee has gone and had people do. It put out notices asking applicants for the post of office peon but with the proviso that the job would go to whoever asked to be paid the least. Moreover, no one could demand more than Rs 1000.

Having asked for only Rs 113, the job ultimately went to Binod Lal Tamang. There were two other applicants, asking Rs 500 and Rs 800. Tamang agreed to work for that lowly amount since he had not been able to find work anywhere and desperately wanted a job.

Now, one may wonder how can work for Rs 113. But on the other hand, there are thousands who would gladly fork out a monthly amount to get jobs in the customs and the foreign service. That being the case, perhaps Singha Darbar should Bhalubathek and call for bids of prospective civil servants.

Quacks Concerns

A doctor kills a patient while the Medical Council overlooking his fake certificates awarded him the license to practice.

By AKSHAY SHARMA

Redigert av Kirsten I. Greiner

Rathor Shree Rana Surya Shastri who is now in prison facing the charges of killing a person, is a typical example of how the quacks are taking the lives of naive patients. Awarded the licence to practice by the Medical Council, Shastri, an Indian citizen, convinced 50 year old Ratna Thapa that he could remake his broken finger by extracting a rib and planting it on the finger.

The operation was performed at National Hospital and Research Center at Chhetrapati. A payment of fifty thousand rupees was demanded for the operation was performed in the presence of then chief of the Medical Council as the anaesthetist. Soon after surgery the patient got an infection and was transferred to Patan Hospital after his condition became critical. But the doctors could not save the life of Ratna Thapa.

Phul Maya Cheetri, a resident of Sarlahi district, was admitted to the Birgunj hospital last year after taking a medicine prescribed by a spurious medical practioner. After the formal complaint, police found that the doctor had a fake medical certificate. Strangely, the medicine used by the patient was out-dated.

This is not sporadic incidents limited to rural areas. Another quack was arrested last year on charges of killing a man during plastic surgery. In both these cases, the phoney doctors had got licence to practice from Nepal Medical Council.

Drug Stores: Saving lives or otherwise

Although both events have rocked the country, no efforts have been made to control the flow of fake certificates. It is said that a large number of medical practioners are coming from different bordering Indian states. The growth of private hospitals and nursing homes in the country has made it easier for such doctors who come here looking for jobs. As a

number of nursing homes are said to be taking unregulated amounts of money from patients, many cases related to fake-certificate doctors are coming up and the medical establishment are being alleged with malpractice. "Bad quality medicines have been known to be in circulation. Medical reports that suggest different things after each pathology tests are becoming common. Whatever the effect on consumers, these types of hazards have not been criticized by people and the right authorities," said a senior doctor on condition of anonymity.

Nepal Medical Council issues the licence to new medical graduates who finish their studies either in Nepal or abroad. According to the Nepal Medical Council Act, before granting licence to practice, the original academic certificates of the would-be doctors have to be checked and certified by senior doctors. As the licence depends on the senior doctor and the certification of the Medical Council, it is mysterious to see such a large number of doctors with fake certificates practising in urban and rural areas. "The Medical Council has to take responsibility for the current problems existing in society," said a senior doctor at Bir Hospital.

Rathor was arrested by the police after the failed operation. But no law in the land can convict Rathor and his colleagues for murder. After the incident, Rathor's certificates were made public by the Medical Council and his licence was cancelled. Rathor who has a Nepali citizenship and certificates from Delhi University on Surgery and Medical Science revealed that his certificates including the citizenship were fake. The big question is how the Chief of the Medical Council, who certified Rathor, missed this very important detail? Another question how Rathor got hold of Nepali citizenship and passport?

It is not up to the ordinary Nepali consumers to question the credibility of doctors. Another better equipped group of people are appointed to tackle this problem. It is up to the Medical Council to make sure that doctors like Rathor are filtered from practicing.

Doctors agree that the pathology reports on same diseases can be found to be different. The academic qualification for pathologists and related field is SLC and one year training. A wrong pathology report can prove fatal at times. The Medical Council is now planning to license the people who finished their MBBS studies right after their SLC.

The unregulated supply of fake certificates from Bihar and Uttar Pradesh in India is affecting the general public. People with these types of academic certificates are allowed to mingle with people who after a hard time earned their academic certificates. This type of behavior from the concerned authorities will certainly give way to incidents like this.

SPOTLIGHT

Vol. 20 : No. 12, Sept 15 - Sept 21, 2000
THE NATIONAL NEWSMAGAZINE

Fables of Boudhanath and Changunarayan

By a staff reporter

Nepal is known as a nation of mountain and monuments. Most outsiders come to this country to view the magnificent mountains and the ancient monuments. However for the local people, there are different shrines which hold much attraction.

With the passage of time, these holy Hindu sites, have gone on to become favourite haunts for foreigners as well. Here we give details of some famous pilgrimage sites of the Nepalese, which hold immense attraction for the tourists as well.

Baudhanath Stupa

Boudhanath Stupa

This is another fantastic Buddhist stupa at a place known as Boudha, about seven kilometers east of Kathmandu. The largest spherical stupa is held in great veneration both by Lamas of Nepal and Tibetans and also by Nepali Hindus. Legend has it that a king in ancient time built a pond with stone waterspouts near the present Royal Palace. After deep meditation, it dawned upon him that water would not flow out of the waterspouts unless a person endowed with all the 32 virtues was sacrificed to the

waterspouts. There were none save himself endowed with the 32 virtues. Determined as he was, he asked his son to be where he had built the pond with the waterspouts at mid-night and chop off the head of a person he would see lying there wrapped in white cloth.

The Prince did as he was ordered by his father King. No sooner than the head of the king was severed, water started flowing out of the spouts. The scene was so ghastly that one of the carved waterspouts turned its face towards the sky. The

pond and the waterspouts are there near the Royal Palace. The waterspouts that looked towards the sky is now replaced.

The Prince with soul smitten, went somewhere near the shrine of Goddess Bajrajogeni in Shankhu east of Kathmandu in penance for the horrible sin of patricide which he had committed, though unknowingly. He lived an austere life praying to Goddess Bajrajogeni for several years.

The Goddess pleased with his prayer, asked the Prince to build a temple of the Buddha to atone for his sin. The Prince started building the stupa, but because of the 12-year drought that followed, he had to collect dew from cloth kept in the open throughout the night.

This delayed the completion of the stupa as dew could be collected only in winter. The Stupa being built by a Hindu king for the Buddhists is held in great veneration both by the Buddhists and the Hindus. The stupa is regarded as sacrosanct as the Swayambhunath stupa surrounded by houses with shops offering sundry items made by Lamas and Tibetan refugees.

Changu Narayan

The Changu Narayan temple is on way to the historical as well as mythological township of Sankhu, about 16 km east of Kathmandu. The temple built by a Lichhivi king in 325 AD is only about 4 km from Bhaktapur, but the shrine of Changu Narayan has been there for thousands of years. The interesting mythological account of the shrine is that Bali, the king of monkeys, was killed by Lord Rama for the sake of his sworn friend Sugriva who was the younger brother of Bali. Lord Rama had promised dying Bali that he would pay back by giving his own life for Bali's life in his next birth.

The hill on which the temple of Changu Narayan stands today was then known as Doli Giri where Bali lived a saintly life in his next birth with his own herd of cattle. The saint was intrigued when he marked that one of his cows that gave much milk had begun to come back from the forest with her under almost emptied every evening. He shadowed the cow only to find that the cow was giving her milk to a stranger on the hill. Infuriated, the saint whipped his sword to cut the man's head off, but to his surprise he found the man turned into a tree and it was the tree which he had cut.

Immediately Lord Vishnu, with each of his four hands holding the conch, the Chakra (a whirling circular weapon exclusive to the Lord), the club and the Padma (lotus shaped weapon) was there on the stump of the tree. The saint regretted and supplicated the Lord for his forgiveness. The Lord reminded the saint of how he had given words to the saint in his previous life as Bali. Even today the image of the Lord though on Garudha, his carrier, is partly placed on the tree stump in the temple. -----Redigert av Kirsten I. Greiner-----

The last nomadic tribe of Nepal: Struggle for existence

— LILA KHATIWADA

The meaning of development is different for them

It was pure coincidence that when, for the first time in my life, I saw some Rautes (in Surkhet bazaar), the budget speech of fiscal year 2055/56 (1999) was coming over Radio Nepal. The finance minister was informing the parliament on the major programmes of the government for the development of the country.

The Raute were neither aware of the importance of the budget nor did they have any interest in it. They had brought some wooden pots and other household goods to exchange with food grain. While at it they rejected a proposal to buy those utensils for money. They simply said they would exchange it for food grains only as they have no use for money. A Raute asked me for a pair of old shoes since his feet was bleeding from walking on rocky terrain.

The next day, I saw their hutments in the forest outside Surkhet. They had only recently shifted home from Accham district, as there was acute shortage of food there. A group of them were coming back with a monkey they had just killed. They

had chosen to stay in the dense forest for some time since there were enough monkeys to eat and there was enough wood to make their handicraft. They stopped me when I tried to photograph them, saying that if they allowed me to take photos, their gods would get angry at them and they would not be able to hunt monkeys.

The Raute women get surprised if anyone asked them their names. Only male Rautes have names. Like many other communities of Nepal, the males go outside to collect food, while the women prepare food in the house. In Raute community too, the women do not have equal rights.

The Raute never allow newcomers into their village. They are reluctant to speak to outsiders. The leader of village, the Mukhiya, avoids contact with unknown people. The Mukhiya of the Raute is always called Man Bahadur. Hardly any of the Rautes will have travelled in any kind of vehicle. They have their own world, their own rules and regulations.

They roam from place to place eking out a living but they always live in the jungle. One of the interesting things of the Raute is that they never take anything for free and will always give back

something in exchange. They do not cheat others as many do in the so-called developed society. Compared to the latter, their needs are limited. They occasionally use money but they generally don't have any use for it. They don't have to phone anywhere nor do they watch any TV. They do not use soap or take medicines. So the need for money does not arise. Neither is it possible for them to send their children to school as they never stay in any one place for long and it is not possible to conduct polio and other drug administration/immunisation programmes in their community. (It is learnt, however, that recently some Rautes were admitted to Surkhet Hospital for treatment.)

They do not count the size of their community. But it is believed that this nomadic tribe number 200. They have a high birth rate and a 6 to 7-members family is normal. They prefer not to get exposure in the outside world. People say that they come back to the same place after every 12 years. They hardly live more than one month in a place and then they move on to other areas. The Raute men always wear caps and cover their bodies with a swathe of cloth that they tie in a cross. The women wear a rough blouse and saree. They prefer tobacco (both for chewing and smoking) and every member carries a small bag of tobacco with them. Their life is difficult since they never have good shelter. Food is never adequate and they struggle for existence. The huts they build are roughly roofed with clothes and rags—not enough to protect them from intense cold and rain.

Worry begins

They begin to worry when they find no dense forest. They call themselves "wild-men". They eat different wild plants when food is scarce, and exchange food grain for their wooden handicraft. Monkeys, especially the black-mouthed variety, is their favourite. When they find a forest with lots of monkeys, they feel they are lucky. With the depletion of forest, their habitat is getting smaller and now being threatened with extinction. Another problem for their survival is in the form of community forestry. People managing these forests do not permit them to live there since they think that the Raute cut the trees for their own needs.

The spread of seasonal and epidemic diseases are other challenges they are facing. They never immunise their children nor do they go to hospitals.

New generation, new hope

But changes are now apparent. The younger generation is different from the old one and are attracted by modernisation. They have begun to think differently. They welcome outsiders to their village, and do not mind photographs taken. They like to ride motor cars and stop one if it is headed in the same direction as they are going. Some youth once approached our office requesting that they be taken to their village in our vehicle.

The big question then is, can they survive as a community in modern circumstances? Don't they need medicine, food, good shelter, and many other essentials of modern life? They have resisted all attempts to help from outside. They have their own idea of what constitutes well-being. Perhaps they feel happy only when they find thick forests with many black-mouthed monkeys.

They have no idea of agriculture or of animal husbandry. And it is not out of laziness. It is just their traditions which prevents any change in their lifestyle. Both birth and child mortality rate is high in their community which is resulting in a decrease in their population. They could even disappear as a community soon. But their belief in god is so strong that they believe god will protect them.

Though the government has already attempted to help them settle permanently, the Raute are not keen on the idea. There are some Raute though who have already settled down to an agrarian life. As the forests continue to deplete and the number of community forest increase, it is perhaps for their good that they change their lifestyle in the long run. But that will mean adopting a life that is totally alien to them. It is upto the government to look into help them adapt to a more settled life now or that will mean the end of a much-studies and as misunderstood Nepali community.

Lila Khatiwada is an Agriculture Officer at CHDP/RRN Surkhet **Face to Face 31 Number 20**

Der det ikke finnes doktor

Tittelen henspeiler på en populær førstehjelpsbok. Og slik er hverdagen for de fleste som lever på landsbygda i Nepal. Geografien med høye fjell og bratte daler gjør at veinettet er lite utbygd. Det kan ta opptil fire timer å nå fram til en helsepost for pasienten. En uke i september var jeg på tur til to slike helseposter. Her er noen av mine dagboknotater.

Signe Dørheim Ho-Yen

Battedanda, 11. sept. 2000

Først stoppet vi i landsbyen Chapaon fordi vi ville ta med frisk frukt og grønnsaker til Ashrang. De dyrker mest bare dhaal (linser) og bhaat (ris) dit vi skulle. Selv om det er varmere der og de godt kunne ha dyrket mer variert om de hadde hatt kunnskap og overskudd til det. Et sted krysset vi elva med bilen, uten bro. Broa var i ferd med å bli bygget. I dag var

TIBETANEREN DESEMBER 2000

det ikke så vanskelig å kjøre i elva. Det var verre i juni, da grillen og luftinntaket måtte tildekkes med plast. Firehjulstrekket ble koplet inn, men senere møtte vi flere enkle lastebiler på veien, og på enden av ruta en rutebuss! De må ha gode og modige sjåfører, samt at passasjerene må ha gode nerver for å tåle transporten. Men forresten, de har jo ikke noe alternativ...

Veien etter elva var på sitt beste en traktorvei. Bratt ned på ene siden og bratt opp på den andre. Flere ferske jordras var å se, men ikke autovern. Allikevel var det en stor-slagen utsikt! Vi klatret oppover dalsiden fra Katmandu-dalen i hårnålssvinger. Mot toppen kom tåka drivende, sørfra gjennom passet, ganske trolsk. Toppen var på 1.900 moh. Temmelig bratte og dype v-daler her, en god del dypere enn de man ser på Vestlandet i Norge. Dalene er grønne helt fra bunn til topp, med "heiagarder" i mange "etasjer" oppover dalsidene.

Ved enden av veien, der vi fant rutebussen, tok vi bena fatt. Ganske bratt nedover i 20 minutter til landsbyen Battedanda hvor en helsepost ligger. Landsbyen ligger på en fjellkam som stikker ut i en dyp dal. Høyde 1.450 moh. Utsikt bratt ned til begge sider. Det bor 3-4.000 mennesker i området, fordelt på 600 husstander. Men meget spredt.

Det var noen butikker i landsbyen, men veldig fattigslig med enkelt vareutvalg. Slik som ris og linser, instant nudler, og neglelakk samt armbånd. Og smultstekte risbrød. Selvfølgelig også sigaretter og alkohol. Vi satt trangt mens vi spiste nudler til lunsj, men det gav i alle fall nærhet til familien som drev butikken.

På kurs

Vi hadde varslet på forhånd at vi kom, men den ansvarlige for helseposten var ikke til stede. Han var på kurs i Katmandu, som så ofte ellers. Greit med kurs, men noen må jo passe helseposten også. Det viste seg å være en ny CMA ("lege") tilstede. Han hadde bare en måneds erfaring, i tillegg til 18 måneder CMA-trening.

Jeg var med og så på noen pasienter. En mann hadde en betent finger i over en måned. De hadde prøvd antibiotika, og skåret i fingeren, men resultatet var truende koldbrann. Vi sendte ham til Katmandu før resten av handa ble rammet.

Jeg konsulterte også ei dame med svimmelhet og magevondt. Blodtrykk og puls var ok, til tross for mye stønning, sukking og fremkalt raping. Måtte nok vise doktor "Bideshi" ("utlending") ekstra godt hvordan hun hadde det. Hun var vel ikke helt sikker på om jeg forsto alt hun sa. Noe jeg heller ikke gjorde. Jeg fikk tolkehjelp, og var trygg på at hun ikke var alvorlig syk denne gangen. Hun fikk syrenøytraliserende medisin mot magen, og jern mot mulig blodmangel. Blodprøvemulighetene og medisnutvalget

her på landsbygda er temmelig begrenset.

Dhaal-bhaat-tarkari (tradisjonell nepalsk mat) ble servert inne i et landsbyhus sammen med familien! Det var min første opplevelse av en landsby heim. Ingen møbler, kun stråmatter å sitte på. En ovn murt i hjørnet, men ingen pipe til avtrekk. Det var best å sitte, for det var temmelig røykfyllt under taket. Dette er en grunn til at astma og kronisk bronkitt er mye utbredt i Nepal. Maten ble spist med fingrene på høyre hånd. Dette var også første gang for meg, men fungerte greit. Fordelen med å spise med fingrene er at en ikke brenner seg i munnen, men på fingrene i stedet. God mat var det i alle fall.

Ashrang, 12. september

Klokka 6:00 var det opp, klokka 6:30 chiya (te) og smultring, og 7:15 dro vi avgårde. Vi fikk en bærer, en liten ungdom, som bar bagasjen. Når vi kom fram til Ashrang oppdaget vi at han hadde båret 41 kg, mens han selv veide 38 kg! Sterke karer i dette landet!

Høyde ved elva i dalbunnen ble målt til 950 moh. Der var det en flott hengebru. Deretter gikk det oppover forbi hus og maisåkre, der folk pløyde og arbeidet på markene. Det var ikke bare idyll på landsbygda. Et sted hørte vi lyden av stokkeslag og skrik, og vi så en mor som slo sin 3-4 år gamle datter! Hun avsluttet med noen kraftige ørefiker da vi kom, og slo i stedet løs på geitene. Trist at det er aksept for å slå både barn og kvinner her, og det er ikke til å undres over at mye psykiske plager følger.

Sprede hus og jordstykker oppover alle lier. Ashrang lå langt nede, på 750 moh, men samtidig på en høydekam. Vi gikk helt ned til 600 moh, før vi gikk opp igjen. På slutten var jeg veldig tørst, og en liter vann var brukt opp. Det er ikke trygt å drikke fra bekkene her i Nepal, selv om vannet er klart som i Norge. I Katmandu er alt som ligner elver brunt. Det var deilig å komme fram til vann og chiya på helseposten.

Ashrang, 13.-14. september

Nok en dag er over, klokka er 20:15. Jeg er i seng og har pusset tenner. Slik er livet her. Etter dhaal bhaat er det leggetid- og opp ved hanegal. En full tallerken dhaal bhaat klokka 8:15 var litt i meste laget for meg, men til gjengjeld varte effekten av den til langt på dag.

Utover formiddagen ble jeg kjent med arbeidet på helseposten. Jeg ble tilkalt for å se på enkelte pasienter. Noen var spesielt innkalt for at doktoren skulle vurdere dem. Noen pasienter klaget over kløe i øret og noe verk, mens andre var betydelig mer syke.

Ei jente på tre år kom hver dag i to måneder for å får medisiner mot tuberkulose. Etter de to månedene er det fremdeles 6 måneder igjen med ukentlig oppmøte. Hun svelget sine tabletter som om det var sukkertøy! Hun var yngste søster av i alt fem søstre. Nå hadde endelig moren fått den gutten som er nødvendig for å utføre foreldrenes begravelseritualer. De hadde hatt en førstefødt gutt, men han døde da han var fem år. Han hadde

vært syk, men hadde fått medisin. Da moren måtte gå ut på markene, hadde gutten spist resten av medisinen, og døde. Dette kan illustrere hvor mange liv som kunne vært spart med litt enkel helseinformasjon!

Hjertesykdom

En 28 år gammel kvinne hadde hatt giktfeber for tre år siden, og hadde nå hjertesykdom. Hun hadde aldri vært på sykehus eller til spesialist. En lege fra oss hadde anbefalt henvisning for to år siden, men siden hun er fattig - og kvinne - ble dette ikke gjort. På misjonssykehuset Patan i Katmandu kan de gjøre nødvendige undersøkelser, og der har de et fond til støtte for fattige pasienter. Men av og til er det vanskelig å få sosial støtte. Det er så mange fattige herfra at de på sykehuset ikke tror at alle trenger støtte! De burde komme på en studietur og se selv hvor fattige folk er...

På ettermiddagen underviste jeg litt om aktuelle emner som var ønsket av de ansatte. Språket mitt er temmelig gebrokkent enda, men heldigvis kan jeg bruke endel faguttrykk. På et vis ble timen forståelig, men det er betydelig rom for forbedringer!

Ashrang, 15. september

Vi ble vekket klokka 5:00, og klokka 6:00 var vi avgårde. Det var overskyet og dermed en behagelig marsjtemperatur. Administratoren på helseposten hadde spurt om vi kunne se til hans gamle far på 97 år. Han hadde falt hjemme utenfor huset for fire

uker siden, og ikke kommet seg opp siden. Ville han ha nytte av å bli henvist til sykehus? Vi hadde avtalt å stikke innom på veien hjemover, og så skulle vi få frokost der. Vi ble ledet av vår kollega en ny vei, inn langs dalsiden, og ikke ned. Til tider ganske smalt og luftig, men det gikk heldigvis bra.

Frokost fikk vi først i et nabohus, hos noen slektninger av pasienten. Han hadde vært gift to ganger, og hadde nå 120 etterkommere! Vi fikk sitte på plattingen utenfor og ble servert "kir", en nepalsk variant av den norske risgrøten. Her tilsatt foruten sukker og kanel: nellik, kardemomme, kokosnøttebiter og pepper! Den siste ingrediensen ble litt i sterkeste laget. Heldigvis fikk vi vestlige utdelt skje, for det å spise risgrøt med fingrene er ikke lett.

I farens hus var det allerede kommet besøkende før oss, klokka var jo "langt på dag": 7.30. Dette var den lokale medisinmann og håndspålegger. De satt ute og røykte tradisjonell pipe da vi kom. Inne lå far på en rismatte på gulvet. Møbler er uvanlig på landsbygda, selv blant rike. Han lå krumbøyd og det var mørkt innendørs. Å foreta en undersøkelse var vanskelig, men straks jeg beveget høyre hofte, hørte jeg lårhalsbruddet.

Den gamle mannen hadde så vidt vært gangfør før fallet, men ville nå aldri kunne gå igjen, selv etter en eventuell operasjon. Han var begynt å bli forvirret, så en transport til Katmandu ville bare påføre ham mer smerte og forvirring. Kanskje også ny blødning og dødsfall underveis.

Konklusjonen ble smertestillende tabletter og så god pleie som mulig. En sterk kar med et langt liv bak seg. Nå ble et lite fall på 40 cm fra avsatsen rundt huset det som ble begynnelsen på slutten for ham. Lurer på hvor mange flere menn og kvinner som blir liggende i de små husene i fjellene, av mangel på transportmuligheter til sykehus? Eller av mangel på penger?

Lokale myndigheter

Vi dro tilbake over fjellet samme vei som vi kom, enda fem timers klatring opp og ned og opp. På helseposten i Battedanda var det fortsatt ingen tilstede da vi kom fram. Enda vi hadde avtalt å treffe personalet klokka 13. Vi kom i tide, men sjefen var i møte. Det var så vidt han hadde tid til å hilse på oss like før vi måtte dra. Denne helseposten var før drevet av United Mission to Nepal, men ble overført til lokale grupper for noen år siden. Det har vært vanskelig å opprettholde god kvalitet på tjenestene. Det er en utfordring nå å finne ut hvordan vi kan støtte myndighetene til å gjøre en god jobb med helsepostene, uten å ta over igjen. Toyotaen sto og ventet på oss oppe ved veien. Grunnet regnvær var veien skikkelig sleip, så vi satte oss fast nesten like etter oppstart. Jeg følte meg temmelig utrygg i starten. Når en går selv har en tross alt mer kontroll, og kan ta seg for om en faller. Men heldigvis ble veien mindre glatt, og sjåføren var flink. Så etter halvannen time var vi hjemme i bråket og skitne Katmandu igjen. Jeg hadde ikke savnet trafikken, men det var godt å komme hjem til familien igjen!